

۵۱ نومرو ۱۱ رجب ۱۳۱۹

(پنجشنبه)

۱۱ تشرین اول ۱۳۱۷ برنجی جلد

امور اداره و تحریریه سی ایچون
مخود بك مطبعه سنه مراجعت
اولفق لازمدر .

منافع ملك و دوانه خادم و ادبیات ،
فنون ، معارف و صنایع دن باحث
هفت اقل غزته در .

مرکز توزیمی استانبول
کتابخانه سیدر .

مجموعه کتب ادبی

۱۳۱۸

غروش
۲۰ برسنه لك آبنونه بدلی { در سعادت
۱۲ آتی آیلق ۳ ۳ { ایچون
۲۶ برسنه لك { طشره ایچون
۱۵ آتی آیلق

۵۲ نومرو برسنه لك ، نصف
آتی آیلق اعتبار اولنور .

درج ایدایان آثار احاده اولغازه

نسخه سی ۲۰ باره در (پنجشنبه کوناری نشر اولنور عثمانلی غزته سیدر) نسخه سی ۲۰ باره در

برابر اولديغندن نوع بنى بشر كره ارضه مستولى اولدقلى زى زمانلرده طيبي الك اول نظر دقتلر نى جلب ايدن شى ، كره سادده بارلدان و عددلرلى آتخيق قادر مطلق حضرتلر نيه معلوم اولان كواكب اولمشدر . بو حالده « فن جليل هيئت » كره ارضده موجود بالجله علوم وفنونك الكاسيكسى اولقى شرفيله مباھيدر .

« فن هيئت » ك مبدئى يعنى منتظم بر علم حاله كيرمى قطعى صورتده معين اوله مديغندن بويله بر شرف عظيمى هيچ بر مملكت اھاليسنه توجيه ايدمه مكده معذور . لكن بعض قيودات قديمه صحيحه به استناداً دييه بيليركه هيئت ، اعصار قديمده اجراى حكومت ايدن درت بيوك ملت افرادينك مساعى متواليه و مقبوللرى سايه سنده منتظم بر علم حاله كيره بيلمى ومدت قيله ظرفنده شايان حيرت بردرجهده ترقى ايتمشدر . بودرت بيوك ملت : كلدانيلر ، مصريلر ، هنديلر و چينيلردر .

كلدانيلر ايله ، مصريلر بعض مهم حادثات هيئتيه نى كشف وايضاح ايتدكلرندن باشقه ، سنه ۳۶۵ گونہ تقسيم ايله الك اول او يولده استعمال ايتمشلر و سيارا نك حركات مستقيمه و رجعيه لر نى كشف ايله مشلردر . بوندن باشقه دائرة الشمس سطحك معدل النهار اولان ميلانى ميدانه چيقارمشار و دائرة الشمسى ۱۲ اقسام متساويه به تقسيم ايله « بروج اتى عشره » نى ميدانه قوميشلردر [۱] كوفى ۱۲ ساعته تقسيم ايدنلر ك برنجيى كلدانيلر اولدينى روايت ايدلمكده در . بر هفته نى

[۱] بعض ملل شرقيه قديمه — هنديلر ايله چينيلر — دائرة الشمسى ، قرك حركات يوميه سنه متناظر اولقى اوزره ، ۲۷ قسمه تقسيم ايتمشلر و بهرينه « منازل قر » نامنى و برمشلردر .

جبلتسر لكى ده اظهار ايتقى احتمالى دوشونيوردم ؛ الك ايچون سكا : « اولطين فنا قېزم ! » دى به اوتھلكدن قورتارمقى ايتيوردم . منع ايدنيوردم . بو دوغرى سوزم سكا ايجى كلھرك اغله بوردك ؟ فقط بيلسه يدك كه ياوروم بنھب سنك ايچون سويليوردم ، او وقت بوسوزم ، بومنعم سكا ايجى كليه جك وايشته قعدى اولدينى كى بياش تول بند ايله باغلى پارمىكى كو ستره رك « يه بابا جى باقى ملين اوف ياپدى ! » دى به نه سن اغلايه جق ، نه ده بو آجيقل بابا كك قلمنه اواجبيان بارمىك الك بيوك سيزيسى و بره جكدك ...

— ۱۷ ايلول سنه ۳۱۷ —

آصف معمر

—

علم هيئت

مختصر تاريخ هيئت

كره سنانك هر بر نقطه سنده منظور من اولان ميلونلرجه اجرامك نظر دقت عمومى نى جلب ايتمه مى ممكنيدر ؟

بو سؤاله و ير يله جك جواب بالطبع جواب نفى اوله حقدرد . اويله ايسه بودرجه جالب نظر دقت عالم اولان بر فنك ادوار تاريخيه سندن مختصراً بحث ايتمكلكمه مساعده بيوريكز :

اجرام سماويه ، افقك شرق طرفسندن — مائل اولقى اوزره — طلوع و غروب طرفسندن غروب ايدرلر . بوده ارضك محورى اطرافنده كى دورندن نشأت ايتمه بر كيفيتدر . اجرامك بويولده اولان حركاتك بعض حادثات مهمه طبيعيه ايله ده توافق ايتلرلى اقوام سالفه ييتنده زياده سيله نظر دقت واستغرابى جلب ايتمش و بونلر ك تدقيق ايچون رصداته صوك درجهده اهميت و يرلمشدى . كواكب كره سادده رؤيتلرلى خلقت آدم ايله

و اعلان ایدن ذات فلاسفه یونانیه دن مشهور
« فیناغورس » در . بو ذات قبل المیلاد ۵۰۰
سنه سنده بو عالم فانی به وداع ایله مشدر . (فیناغورس)
منظومه شمسیه حقنده کی نظریه سی شو ایدی :
« مرکزده شمس بولنق اوزره ، ارض ایله
سیارات معلومه سائر . بونک اطرافنده دور
ایله مکه در . »

فیناغورس ، بو نظریه نك تأسیسه صوك
درجه ده چالیشدینی حالدہ مع التأسف موفق اوله-
مامشدر . بویله پارلاق بر حقیقتک تسلیمی آنجق
زمانک بعض عالم لر بنه منحصر اوله بیلمشدر .
دیگر کر لی طرفدن مظهر قبول اوله مایشی احتماله
اساس مسئله نك آنلر طرفدن لایقيله آکلایشله-
مامسندن در .

شوراسی شایان تعجیدر که اوزمانک فیلسوفلرینک
قسم اعظمی بیله ، عوام ناس ایله برابر ، بنه شو
یا کلش نظریه یی قبولدن واز کچمه مشلدر در :
« ارض ثابت اولیق اوزره مرکزده ؛ شمس ،
قر و سیارات سائر هر کون بونک اطرافنده دور
ایتمکده در . »

منظومه شمسیه حقنده کی « فیناغورس » نظریه سی ،
هر نه قدر ده ا اولار دینری یعنی « فیناغورس » دن
خیلی زمان مقدم بر حیات بولان « آنکسیپاندر »
نامنده کی بر فیلسوف طرفندن بیلمکده اولدینی
ظن و تخمین ایدلمکده ایسه ده بنه « فیناغورس »
نامنه نسبتله یاد اولنقدده در .

ازمنه قدیمه ، اهالی نك بر طاقم اعتقادات
باطل به قابیلهرق ، فن هیئتک ترقی و تکمله بیوک
برسد حائل چکدکاری مرویدر .

هیئتک ترقی و تکمله غیرت ایدن مشاهیردن

۷ کوندن عبارت اولیق اوزره استعمال ایدنارده
مصر یلدر در .

هیئتک یونانستانه صورت انتقاله ، « مهد
علم وصنعت » اطلاقه سزا اولان مصر ایله آتوریه
وبابل اهالیسی سبب اولدیغه هیچ شبهه یوقدر .
هیئتک یونانستانده انتشاری ایله مملکت مذکورده
ظهور ایدن فیلسوفلر واسکندر کبیرک وفاتندن
صوکره یعنی « بطلمیوس » زماننده مصرده تأسیس
بولنا ایدیلن « اسکندریه مکتبی » سایه سنده فن
هیئت شایان حیرت بر درجه ده ترقی ادیب بر طاقم
یکی یکی رصدات ایله کشفیات مهمه ده بولندینی کی
اسلاف طرفندن یابیلمش اولان رصداتک تصحیح
همت اولمشدر .

یونانستانده هیئتک ترقیسنه و اهالی بیننده فن
مذکورک تصحیحجه جدأ غیرت ایدناردن ذکره
شایان اولانی « تالاس » در . تالاسک کشفیاتیه ده
اولدقجه شایان اهمیتدر :

زماننده وقوعه کن کسوفلردن بریسی وقتندن
اول خبر و برمش ، خسوف و کسوف حادثه لرینک
صورت وقوعی حقنده بیان معلومات ایله اوزمانه
قدر بین الاهالی رعایت ایدلمکده اولان بر طاقم
اعتقادات باطله نك اورتدن قالدیرلمسنه صوك درجه
غیرت ایتمشدر . دائرة الشمسک میانی ایضاح ایله مش
وزمانه قدر اهالی نك قطب نقطه سی کوستریور
دیبه ادعا ایستدکاری « دب اکبر » ک یا کلشافتی و
آنجق « دب اصغر » ک قطب نقطه سی کوستره-
بیله جکنی اثبات ایله نامنی اعلا ایله مشدر .
« تالاس » قبل المیلاد ۶۰۰ سنه سنه قدر معمر
اولمشدر .

منظومه شمسیه یی زمانمز ترتیباننده نشر

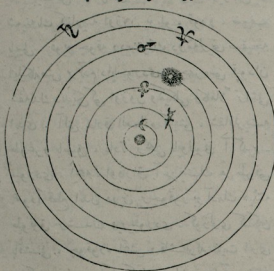
بین العوام قبول ایدیان بر اصولی التزام ایتشدر .
اصول مذکور ، اولجده ذکر ایدلیدی اوزده ،
شوندن عبارتدر :

« ارض مرکزده اولاق اوزده ثابت ودیگر
سیارات بونک اطرافده هرکون دور ایمکدهدر »
« بطلمیوس » ، منظومه شمسیه تشکیل ایدن
اجرامک ارضدن اولان اوزاققلارینه کوره بوجه
آتی ترتیب ایلمشدر :

قر ، عطارد ، زهره ، شمس ، مریخ ،
مشتری ، زحل و نهایت کواکب ثابتیه حیوی
کره .

بواصوله واضمنک ناعنه نسبتله « بطلمیوس »
اصولی نامی ویرلمکدهدر .

طبیوسه نظراً منظومه شمسیه :

« بطلمیوس » ک منظومه شمسیه حقدده بویه
بر مسلك اختیار ایتسه یعنی ارضی ثابت قبول
ایدیشه احتمالک شو مطالعات سبب اولمشدر :

مایعدی وار

اسماعیل فائز

برنجیسی ، قبل المیلاد ۱۴۰ سنه سنه قدر برخیات
اولان و « ابوالهبت شناسان » نامیله شهرت بولان
« هیپارکاس » در . بو ذات غیرت فوق العاده سی
نتیجہ سی اوله رق سنه ک طول مخیجی حساب
ایدوب شمسک مداری اوزرنده کی حرکتک هر
نقطه ده مساوی اولمیدیقه ده ، ارض مدار شمسک
تمامیله مرکزنده بولمیدیقه فرض ایدرک ، اثبات
ایتشدر . یوم شمسیلرک عدم مساواتی واعتدالین
نقطه لرینک حرکت رجعیه یعنی مساعی متوالیه
ومقبوله سی سایه سنده کشفه موفق اولدقدن باشقه
میلاددن ۱۲۸ سنه مقدم کواکب ثابتیه ک مواقع
حقیقیه لرینی مشعر بر « فهرس کواکب » دخی
ترتیبیه موفق اولمشدر . « هیپارکاس » ک بوفهرسی
۱۰۲۲ عدد کوکی محتوی ایدی .

ارض اوزرنده بولان نقاطک موقعارینی
وطوللری معلومندن تعیین ایتک اصولی ده اک
اول میدانه جیقاروب اعلائی نام وشهرت ایتشدر .
مثالثات کرونیه ک موجودی اولدیقی ده روایت
ایدلمکدهدر .

« هیپارکاس » دن سوکره ذکره شایان اولان
هیتشناساندن بریسی ده ، اسکندر کبیرک وفاتندن
سوکره مصرده اجرای حکومت ایدن ،
« بطلمیوس » در . « بطلمیوس » میلادک ۶۹
سنه سنده دنیایه کلوب ۱۳۰ سنه سنه قدر معمر
اولمش و « Great system » نامیله یازمش اولدینی
برکتاب مهمی ایله حقیقه فن هیته بیولکد متلارده
بولمشدر . « بطلمیوس » ک بوکتانی و الجسطی ، نامیله
الآن کتبخانه لرده محافظه اولمقددهدر ، که زمانه
قدر هیئت حقدده وقوعه کلان شایان قیدونذکار
کشفیات واختراعاتک جمله سی محتویدر . شوقدر
وارکه ، « بطلمیوس » ، منظومه شمسیه حقدده